

Příloha k tiskové zprávě

1. Proč MŠMT nepřišlo s pomocí dříve, v době, kdy školy začaly s tvorbou ŠVP?

Při tvorbě školního vzdělávacího programu nejde pouze o samotný dokument, velmi důležitý je proces tvorby, kterým musí učitelský tým projít. Mnoho škol, které vlastní ŠVP zodpovědně vytvořilo, zpětně potvrdilo původní očekávání – jedná se o náročný proces, který ale může být pro všechny účastníky přínosný a obohacující. Společně při něm spolupracují učitelé, kteří se za běžných situací ve škole nemusejí příliš znát, zlepšuje se komunikace týmu. Vodítko pro konkrétní distribuci učiva do ročníků v případě, že si školy nevěděly rady, mohli učitelé nalézt i v tehdy platných vzdělávacích programech Základní škola, Národní škola nebo Obecná škola.

Hotové ukázky celých osnov nebyly poskytnuty záměrně, aby proces vlastní tvorby a společného plánování nebyl zmařen.

Ačkoliv existuje řada seminářů zaměřených na tvorbu a realizaci ŠVP v praxi a pro koordinátory ŠVP je k dispozici specializační studium, z kontrol ČŠI vyplynulo, že tato podpora není pro některé školy dostačující. Proto MŠMT přistoupilo ke zpracování ukázek osnov některých vyučovacích předmětů.

2. Proč MŠMT nevypracovalo osnovy i dalších předmětů?

V současnosti jsou zpracovány ukázky tří vyučovacích předmětů – Českého jazyka a literatury, Anglického jazyka a Matematiky. Tyto vyučovací předměty lze považovat za stěžejní, protože představují základy pro rozvoj dovedností v dalších oblastech vzdělávání a jsou součástí mezinárodních srovnávání výsledků vzdělávání žáků.

3. Proč VÚP nepřipravilo vzorový ŠVP jako přílohu RVP pro základní školy?

Školní vzdělávací programy obsahují specifika každé školy. Školy mají možnost prezentovat se prostřednictvím svého ŠVP – popsat, co vše pro své žáky dělají, kdy a jak. Také se prostřednictvím svých ŠVP profilují.

Vzorový ŠVP by nikdy nebyl neutrální. Musel by být vztažen k nějaké modelové škole, která se vždy bude něčím lišit od té reálné. Lidé si často pletou ŠVP a učební osnovy.

Osnovy jsou ale jen částí celého ŠVP, i když nepochybně jednou z nejdůležitějších.

4. Co když nebude drtivá většina učitelů s navrhovanými ukázkami souhlasit?

Předložené osnovy mají pouze formu doporučení. Vhodné mohou být pro školy, které si nevědí rady a musí například na základě nálezu ČŠI své osnovy v ŠVP upravit. Pokud mají učitelé jiné zkušenosti a vyhovuje jim lépe jiné uspořádání, pak je nic nenutí, aby něco ve svých osnovách měnili. Závazné je ale to, aby jejich žáci všechny výstupy z 1. a 2. období z RVP zvládli nejpozději v 5. ročníku a výstupy pro 2. stupeň v 9. ročníku.

5. Proč se nejdříve ukázky neodpilotovaly na některých ZŠ?

Ukázky učebních osnov nejsou závazným vzorem, ale pouze jedním z možných přístupů. Škola vždy musí při tvorbě učebních osnov vycházet ze svých vlastních zkušeností a podmínek vzdělávání.

6. Říkáte, že prostor pro autonomii škol nezmizel. Jak bude posuzovat ČŠI úpravy ŠVP, které nebudou ve shodě s ukázkami, a přitom školy budou trvat na tom, že jsou správné?

Důležité je dosažení očekávaných výstupů, které jsou na národní úrovni závazně stanovené v rámcových vzdělávacích programech. Jakým způsobem škola těchto očekávaných výstupů u žáků dosahuje, je zcela v její kompetenci. Porovnávání ukázek učebních osnov předložených MŠMT, které jsou pouze jednou z možných variant postupu s učebními osnovami ve školních vzdělávacích programech, je tedy bezpředmětné.

7. Jakým způsobem by školy měly nyní přistoupit k úpravě ŠVP? Můžete jim navrhnout nějaký postup?

Pokud škola nebo ČŠI neshledávají v ŠVP problém, škola žádné úpravy provádět nemusí. Ukázky učebních osnov by měly sloužit především školám, které nově vznikají, nemají s tvorbou ŠVP žádné zkušenosti. Dále je mohou využít školy, v jejichž ŠVP se objevily nedostatky. Tyto školy mohou porovnat předložené ukázky s vlastním ŠVP a na základě tohoto srovnání přistoupit k eventuálním úpravám. Vždy ale musí vycházet z podmínek vzdělávání dané školy.

8. Existuje na MŠMT nebo ve VÚP nějaká horká linka, na kterou budou moci učitelé volat?

Školy mohou v případě dotazů využít Konzultačního centra VÚP: (<http://www.vuppraha.cz/konzultacni-centrum>).

9. Uvažuje se o veřejné diskusi na téma osnov?

Každý učitel má nějakou vlastní zkušenost, vlastní názor, vyhovují mu jiné učebnice, a to vše utváří jeho názor, zda jsou výstupy a učivo zařazeny optimálně. Tvorba osnov je velmi složitá práce zkušeného týmu lidí, který představuje názorové spektrum. Předkládané ukázky jsou výsledkem kompromisní shody, která by mohla být pro školy akceptovatelná. Z těchto důvodů se veřejná diskuse nad ukázkami neplánuje.

10. Není tento krok MŠMT návratem ke starým pořádkům?

Ukázky nejsou krokem k jednotným učebním osnovám, jak tomu bylo před vznikem RVP. Jsou pouze jednou z možností, jak ke zpracování učebních osnov může škola přistoupit.

11. Co jsou to zmíněné přesahy a vazby?

Přesahy a vazby jsou místa, kde se stírá hranice mezi vyučovacími předměty, hledají se styčná místa a vzájemné souvislosti mezi nimi. Týkají se především vyjádření vztahu a vazeb k dalším předmětům a projektům v ŠVP, které mají v rámci vyučovacího předmětu souvislost s probíranou problematikou.

12. Proč nejsou přesahy a vazby zpracovány i do jiných předmětů?

Protože nejsou zpracovány učební osnovy jiných předmětů, nelze styčná místa předem konkrétně určit.

13. Proč jsou osnovy zpracovány jen pro AJ?

Jedná se o cizí jazyk, jehož výuka musí být žákům nabídnuta přednostně, a zároveň je AJ cizím jazykem, který je vyučován nejčastěji.

14. Může škola ukázky dále nějak upravovat?

Úpravy jsou žádoucí a nutné. Z tohoto důvodu bude materiál zveřejněn na internetu ve formátu textového editoru (DOC), který mohou všechny školy jednoduše měnit.

15. Pokud škola ukázkou osnov jednoho předmětu převeze, musí ji nějak upravovat?

Ano, je třeba vždy zohlednit konkrétní podmínky vzdělávání na dané škole.

16. Je tento materiál nějak provázán s připravovanými standardy základního vzdělávání, ke kterým právě probíhá diskuse?

Vznikající standardy k RVP pro základní vzdělávání vycházejí ze stejných očekávaných výstupů jako osnovy. Pracovní týmy k osnovám pracovaly při vytváření osnov se zveřejněnými pracovními návrhy standardů, tvorba obou materiálů byla vzájemně koordinována. Kvůli zjednodušení byl vytvořen nový způsob kódování těchto výstupů, který byl využit v obou materiálech.

17. V čem jsou navrhované osnovy lepší, modernější, orientující školy na budoucnost? Můžete nám to v doporučených osnovách konkrétně ukázat?

Předložený materiál nelze v žádném případě chápat jako příspěvek do soutěže o nejlepší a nejmodernější model osnov. MŠMT chce tímto krokem metodicky podpořit školy, které si z různých důvodů nejsou jisty, zda dobře zvládly tvorbu osnov stěžejních předmětů v ŠVP nebo zda při úpravách postupují správně. Autoři důsledně vycházeli z požadavků rámcového vzdělávacího programu.

Role předloženého materiálu je především v tom, že si školy mohou porovnat, o kolik se jejich osnovy od tohoto modelu liší. Přínosem ukázek učebních osnov může být skutečnost, že je vytvářely týmy, složené jak z učitelů, tak z didaktiků vysokých škol v daném oboru, jsou tedy výsledkem diskuse více odborníků. Možnost takto široké spolupráce někteří učitelé z menších škol neměli.

18. Autoři doporučených učebních osnov tvrdí, že pracovali s připravovanými standardy pro základní školu. Každý se ale může na stránkách rvp.cz přesvědčit, že tyto standardy jsou zatím zcela nefunkční torzo. Tak s čím tedy autoři nových osnov vycházeli?

Na stránkách rvp.cz není nefunkční torzo standardů, ale ukázky formátu připravovaných standardů, ke kterým se mohli účastníci diskuse po dobu jednoho měsíce a následně i v dalších diskusích vyjádřit. Pracovní skupiny, které byly pro tvorbu standardů jmenovány, však na připravovaném dokumentu dále pracují a u všech očekávaných výstupů z RVP ZV mají už zpracovány potřebné indikátory, na jejichž základě budou sestavovány testy.

Pokud jde o spolupráci pracovní skupiny pro tvorbu standardů a skupiny pro tvorbu ukázek učebních osnov vybraných předmětů (cizí jazyk, český jazyk a matematiku), vždy alespoň jeden člověk pracuje současně v obou z nich. To umožňuje, aby nastavení indikátorů a rozpracování očekávaných výstupů bylo konsensuální.